

Cerkev spada v vrsto dvoranskih c. Cerkev je 30m dolga, 14.70 m široka in ima 3 ladje. Nad str. ladjami so velike galerije, nad zakristijo pa oratorij. Stene in obok pokrivajo freske, delo Tomaža "antoijs", slikarja iz Gemone, iz l. 1868. Gl. oltar se dvoga v treh nadstr. Cerkev ima še 6 str. oltarjev. V sredi gl. ladje je prestol Marijin, s kipom Marije z Jezusom, ki nima um. vrednosti. V str. ladjah na stenah so naslikana razna uslišanja., razne zaobljubne podobe, cel. iz l. 1686, 1691, 1696, 1779, 1842 itd. Slika iz l. 1779 predstavlja čudežn. usliša je prebivalcev Župeče vasi na Dravskem polju ob času živinske kuge. Ob glavnih vratih stojita marmorna kropilnika iz l. 1652. Cerkev obdajajo 4 prazgod. kapele.

Zgod. c. je zelo stara. Prvič se omenja l. 1265 kot "gora sv. Marije dev. pri Kunšpergu" in sicer v listini s katero graščak Oton Kunšperski podari z dovoljenjem krškega škofa Ditrika Studeniškemu sam. ^{ostanu} vas Razbor. Gotov pa je, da je bila prvotna c. pozidana mnogo prej. V 15. stol. se v urbarju krške škofije in v urbarju graščine Waldeck imenuje "Gora naše ljube Gospe", dočim se v listini z dne 15. dec. 1642 s katero cesar Ferdinand III podeljuje sejmsko pravicogrofu Tattenbach za c. na Sv. gori, že imenuje "Svet. gora"

Prvotna Marijina c. je stala na m. stu, kjer stoji sedaj ladja. Ker je bila premajhna, so pozidali novo, večjo, ter l. 1611 prosili Tomaža Hrena, da jo pride *posvetiti*.

Proti koncu sred. veka so okrog c. postavili štiri kapele. "aval romarjev pa je zahteval nova razširjenja. L.1732 je bila stavba najbrž končana, ker je s to letnico označena preklada vrh gl.vtrata. Koncom 18. stol. se je začela ta romarska pot vedno bolj opuščati in c. zanemarjati in propadati.

Slike: zunanjščina c.z okolico, nasl.stran

notranjščina c.

zaobljubna slika iz l.1691: bolnik kliče Marijo

kapela "Božja noga"

zaobljubna podoba iz l.1680(jezdeči gospej se spotakne konj)

veliki oltar

kip M.B. iz prve pol. 15. stol., ki je stal ~~na x x x x~~ v gl.oltarju prvotne c.pozneje pa v gl.vdolbini kapelice " Božja noga"

Il.Slov.1931, L.VII, št.35, str.280-281.

Vel.oltar bogat s ~~seboj~~^t sliki in kipi.Zadaj letn.1693.

"epa prižnica zač.18.stol. Na voluti Bog oče, na balustradi apostoli in evange isti.

Zaobljubne slike 1779 Sauckhendorf(Župeča vas) zanimivo zaradi slik hiš in noš.Slika sv.Gora.

6 str. oltarjev, mnogo kipov.Noveslike.

Ex voto 1691 Bolnik.

Ex voto 1696 klečeča žena v takratni noši.

Ex voto 1696 žena v sodobni noši pada s konja.

Marijino rojstvo iz vel.oltarja. Zelo zanimiva, figuralno bogata slika k. 17.stol. Vsa pokrita s kreiranim firnežem. -rugače dobro ohranjena.

Slikal Fantoni. Lepi glavni portal 1732. *crte*

Dva lepa kropilna kamna 1652. Lepa renes. ~~nišxpxdxkxrn~~

Pod korom slika sv. Donata, slikal Fantoni.

Cerkev triladijska, spodaj zvonik. Prez biterij enako širok kot ladja, pa mo-
goče mlajši. Mogoče iz časa oltarja. Nad str. ladjo empore, obok tone s sos-
vodnicami. Balustrada kora l. 1728.

Kapela za cer vijo, gotski tloris, trilitna šilasta okna, ena šilasta
gotška vrata z žlebom, druga na konzolnih oglih ramen.

Zelo dober lesen oltar, stara polihromacija, kostanjevo ozadje, zlato zelene
in rdeče lazure, ušesna ornamentika. 5 dobrih kipov, posebno sv. Boštjan izbo-
ren.

Napis: Hoc altare ex p^{re}s erectum est peregrinorvm elemosynis ad honorem omni-
pote tis dei sanctorvm ³ martyrvm Fabiani et Sebastiani tpe rdi D:16 Max

Mathiae Waisp Paroi ad s. Petrv Sv Ko 62 Anno dni 1667 (čas slikanja)

Kapela Lurške M.B. Gotski prez biterij 3 str. zaključek. Nebra z enim rozet-
nim sklepnikom geometrične konzole, 1 grobo figuralna maska.

Prej ravenstrop, sedaj obok (plitev) renoviran. Slavolok s posnetimi robovi
Nad vrati kamen z napisom R.D.M.D.S.K.P. 1822.

Kapela sv. Jurija gotski prez biterij, preproste lijakaste konzole, rozete
sklepniki. Na sev. steni prez biterija preslikana slika M. božje z Jezusom.,
renesančna. Mogoče še druge slikarije. Cela ladja in pod beležem rdeče krabe
in posvetilni križi. Lep močno razpadel oltar sv. Jurija, baročen ima l. 1667.
2 gotskih vrat. Ena polkrožna brez poreza, druga s konzolami. Zaokrožena
okna z žlebom in posnetkom. V ladji zazidano romansko okno, slikarija ima
nad njim stilizirane lilije. Ladja torej romanska. Na portalu nečitljiv
znak, zraven kamen s primitivnim reljefom, mož, ki drži okroglo reč v roki
in več črt.

Kapela sv. Martina Vse gotsko. rez biterij ima konzole podobne kot v lurški
kapeli. Okrogel prazen sklepnik. V ladji kipi novi. V lopi križni svod, okro-
gel sklepnik. Oltar 1665, sv. Martin.

V prez biteriji zgodniebaročna slikarija, evangelisti, angeli, in baročna

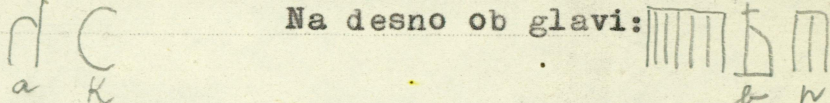
~~slikarija~~ Na steni žal.M.b., Brezmadežna. V oknih svetnice v renes. okvirih. Na slavoloku držita 2 angela Vero icon v loku, Marijino oznanenje. Poznogotska slikarija, zelo dekorativno, lepi patroni. Pod bno Čelovniku. V juž.steni sv.Jurij v boju z zmajem in grad, deloma uničeno. Na sev. sodba, sodnik v mandorli, Marija sv.Janez Prst.Peklo(žrelo)nebesa. Nad vratmi 2 angela držita vero icon. Na svodu dete Jezus in 2 angela na cvetlicah. Na slavoloku ime Jezus(druga slikarija), dve polji trte, eno velika roža a la Čelovnik.

Stele, LXXX, 29.7.1932, str.43'-48.

Kapela sv. Jurija:

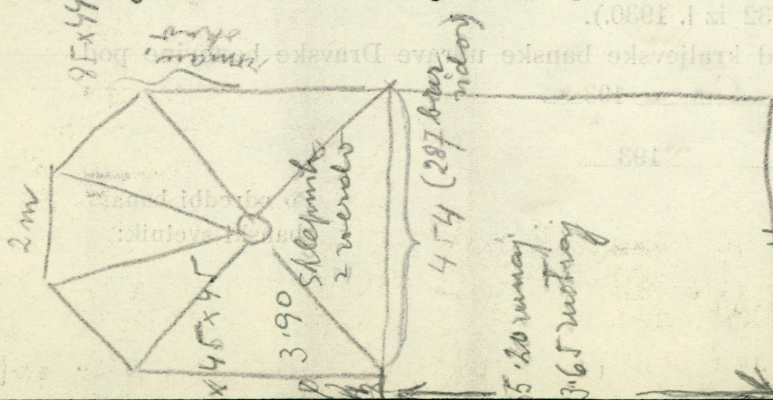
Na fasadi je deno od portala nekoliko višje vuidan pribl. pravokoten kamen(pe-ščenec) velik 32.5 x 40.5 cm(vis.) Na njem je s str. rezom(Kerlschnitt) zarezana podoba. Na prstolu brez naslonjača frontalna oseba, oblečena od pasu v irezono pasasto obleko, od pasu na reji pangladko. Obe roki steguje na strani kot Pantokrator ali Orans. Desna roka ima 3 prste stejnene v blagoslavljanju. Druga pa kot, da nekaj drži. Nad njo okrogla vdolbina, ki je popolnoma

(nadalj na str. 5)

izdolbena. Na desno nekoliko navzdol je lep popoln krog. Glava ima zarisan trikotni nos in dvojne kroge za oči ter usta (enostavna črta). Glava z vratom je odrezana od telesa. Truplo (oprsej) je zarezano na strani telesa s poševnejšim stranskim rezom, ki kaže že na rahlo plastično pojmovanje. Prav tako je glava enako ob konturi tako globoko zarezana, dočim je obraz celo rahlo poglobljen kakor skledica. Na desno od trona sta izredno navpični zarezi. Na desni od glave narobe C in narobe h. Na desno ob glavi:

Ob glavi in na nogah sledovi rdeče barve.

Ladja pravokotna brez stropa. V juž. steni sta ohranjeni dve romasniki zelo majhni okni. Lado je zazidano, desno samo zunaj, znotraj pa je dolbina. Na steni dvojna slikarija. Na spodnji se vidijo, kakor se zdi samo rdeči krog v krog zarisani križi za rtani s šestilom. Preko tega ometa je drug omet, na njem pa zarezana in z rdečimi rtami zarisana ornamentika, ki posnema sklade kvadrov. Ta sega tudi v okna, kar pomeni, da so ob nji okna se služila. Nekaj zapiskov tako na sev. steni: hic fuit..... verjetno še 15. stol. Drugod z rdečilom 15. križev je 10. Nad ohranjenim oknom je motiv stilizirane lilije prav tako v rdeči barvi. Tudi polkrojni slavalok nosi obe slikani plasti, kar pomeni, da je romasniki ali še starejši. Prezbiterij poznejši ima zelo nepravilnen prizidek.

Rebra se stikajo v vrtincu.

Obe polkrožni gotski okni se zdi, da sta poznejši.

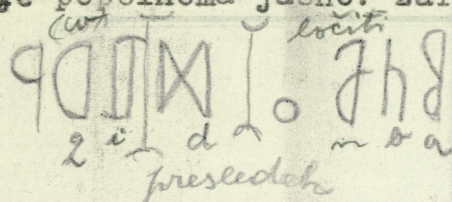
Vrata: 60 cm šir., 2m vis.

Napis na polkrožnem loku poastaja na desnem koncu nejasen, ker ga obiskovalci z novimi črtarji tolmачiti.

SVETA GORA pri Podgorici - kapela sv. Jurija , kapela sv. Martina

6.7.

To je popolnoma jasno: zarisano z enakimi postranskimi zarezi kot figura:

nato velik presledek, čisto ob koncu loha (16)

2 sekanci ob ohiu t

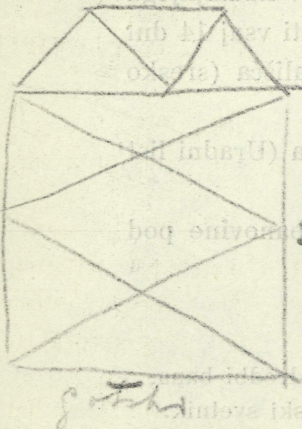
Materjal obeh kamnov je enak.

Kapela sv. Martina:

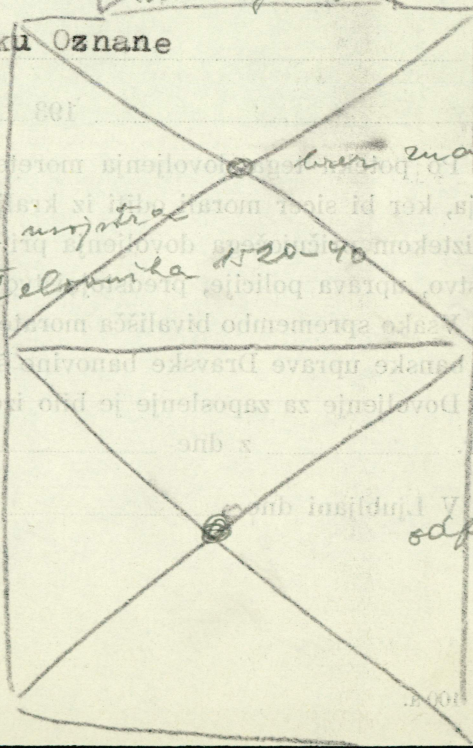
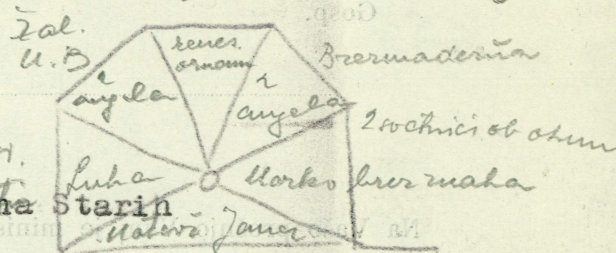
Lopa pozneje prizidana. Ostalo istočasno kakor na Starih na Starih gorah.

V prezbiteriju slika 2. pol. 16. stol. V slavoloku Oznane Oznanenja, samo Marija je ohranjena.

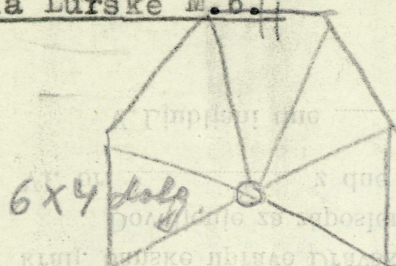
Kapela sv. Boštjana:

Renes. obok z vensto= ječimi robovi na trikotnih jeziki. Na stenah in obokih ugotovljene freske iz 16. stol., Na juž, ysteni je slika 3 kraljev. Do= bro ohranjena.

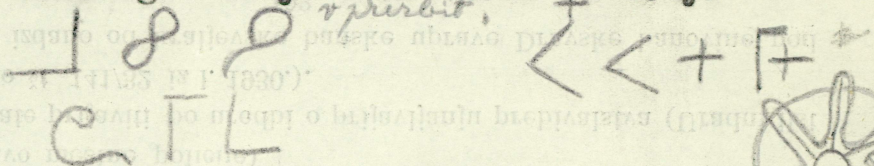

Kapela Lurške M.b.

Profil reber kakor v lopi in kapeli sv. Martina
Okrogel sklepnik s 6 kratno zvezdo.

Konzole deloma geometrične, ena pa glava.
Zep gotski slavalok z obojestranskim posnetkom. Na
sev. vzh. oglu ladje kamnoseška znamenja

Plitev obok mesto
prvotnega ravnega stropa

na sev. zh. oglu prezbit.

V podzidku jugo.sev.vzh.ogla ogelni kamen

N sev. zap. |||

+ O Na jugovzh.oglu ladje

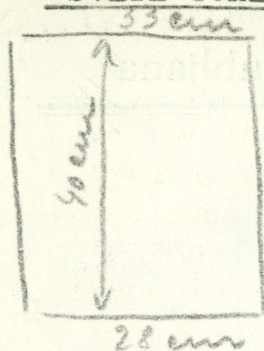
"Božja pot na Svete gore na Štajerskem" z 12 slikami. 2 predelane in z molitvami pomnožene izdaje. V Mariboru 1914. Zal. cerkveno predstojništvo pri sv. Petru pod Svetimi gorami.

1 - 38 Božja pot sv. Gore na Štajerskem. Spisal dr. Avguštin Stegenjšek.

Kapela M.b. ob glavni cesti. - esen kip baročno oblečena M.b., kakor je bila prej v cerkvi. Zadaaj napis: Joh:Dokorty mahler in St.Peter 1856 bitt fur mich O Mutter. Slika spodaj njegova. Slikar: Trški vrh pri Krapini.

Stele, CX, 27.8.1940, str.49-53.

Kapela sv. Jurija : kamen z reljefom na fasadi. kumenkast zrnat peščenec. Ne#
pravilen pravokotnik.

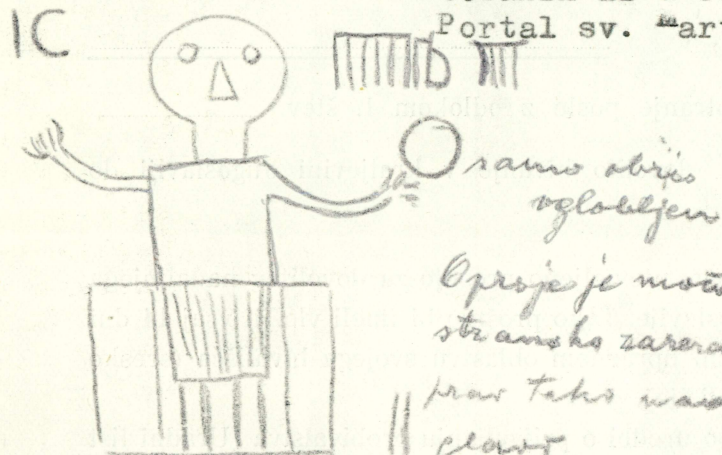
Na figuri v zarezak deloma alge, oči sta rdeče obrobljeni
Sledovi rdeče barve tudi v koso zarezanem nimbu, kakro
tudi v kamnu nad njim. Znaki levo od glave: IC went IC

desno: |||||B |||

Desno od podnožja figure sta dve daljši navpični črti.

Portal v steno zarezan brez posnetka, rob zložen iz lepo
tesanih klad rumenkastega zrnatega peščenca. 59 : 192 cm

Portal sv. Martina 70 x 177 cm.

Vrh obeh portalov monoliten.

Ogli so iz reaznega kamna, neenakih de-
belin skladajočega v ogle brez menja-
vanja ali "šivanja" kakor pri sv. Mar-
tinu. Tu vsi štirej zloženi iz menja-
jočih se plošč, 50 - 60 cm globoki, vi-
soki pa 35 - 40 cm. Debelina plošč okr.
12 cm. Sicer pa lomljenec brez podzidk
ka in podstrešnega venca.

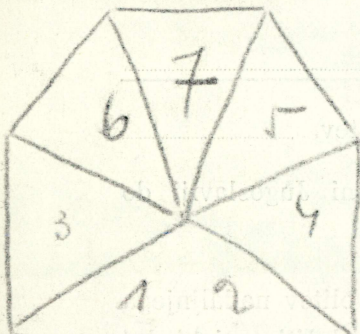
Portal sv. Martina: ima na vrhu rahlo
prišiljen iz enega kamna, stranice pa
iz debelih tesanih klad. Skladi oglov
so enakomerni. Vrh portala je struktu-
ra kamna nekoliko drugačna, mogoče po-
sledica ponižanja odprtine, zaradi
oboka lope. Tloris močno nepravilen
pravokotnik.

Slavolok kakor pri sv. Juriju enostavno zarezan, brez posnetka, sedaj ometan.
Prezbiterij prizidan v gotski dobi, ladja gotso na križ rebrasto obokana.
V prezbiteriju nad konzolami obokov stenske slikarije iz 2. pol. 16. stol.
Na sev. steni: sv. Martin v kasu ustrezajoči kapi deli z beračem plašč. Spodnji

skoraj ves uničen. Na sev. vzn. steni Pieta pod križem, na vzn. nad oknom ornament. V stenah okna po 1 stoje svetnik ali svetnica.

Na jugovzh. strani Brezmadežna na luni v žarkih z detetom v levi, z žezlom v desni s krono na glavi, Jezus drži v levi oblo, z desno blagoslavlja.

Ob oknu v juž. steni renes. volutasto listnat ornament, v stenah po ena svetnica. Na slavoloku zadaj zadaj 2 plavajoča angela, ki držita Veronikin prt. V loku desno M.b., levo angel oznanenja, zelo slabo ohranjeno, na temenu golob sv. Duh

1. Janez Ev, 2. Matevž, 3. Luka, 4. Marko v oblakih do pasu pri pisanju, 5, 6. po dva plavajoča putta v častilnih pozak 7, renes. ornament s sadeži in cvetovi.

Na slavoloku zunaj v žarkih ime Jezusovo med zastori, ob vrhu slavoloka slaboohranjen napis v lat majuskuli.

C. sv. Jurija: Prezbiterij nepravilno poznej prizidan, premaknjen proti severu. Ladja ima odprto ostrešje, 2 romasni okni samo v juž. steni. Polkrožen neregularen slavolok, tudi v regularnem prostoru nekoliko iz osi premaknjen.

Na sev. steni prezbiterija je sedeča Madona z detetom iz 16. stol. močno obrabljena in zaprašena. Na juž. steni slavoloka je del odličnega fresko ometa z vezanimi obrisi in barvo rumeno - temnordečo - umazano sinj ~~okrog~~ , katerega desni del je ohranjen.

V juž. steni sta ob novejšem oknu dve romanski ozki polkrožno zaključeni okni s poševnim ostenjem od obeh strani. V sredi je v vsakem oknu vdolan lesen okvir za zasteklitev. Izrezan je z enostavnimi sredstvi iz deske lesa in približno zaokrožen. Med lesom 9 cm šir in 49 cm viš., med ometom brez lesa 12 cm.

V pragu slavoloka c. sv. Martina je na desnem koncu v kvadratni kladi pravokotna s kamnom zaprta duplinica, verjetno kos menze z grobkom.

C. sv. Jurija ima v prezbit. kamnit pristrešen podzidek in enostaven podstrešni kamnit venec pod streho. C. sv. Martina v prezbiteriju nima ne podzidka ne podstrešnega venca.

SVETE GORE - romarska c., kapela sv. Boštjana, sv. Jurija, sv. Martina 10.

C. sv. Boštjana: V oknu za vel. oltarjem je en anjenski dekorativni deloma patronirani slikarji mojstra s Čelovnika, ki je delal v ladji c. sv. ~~Marije~~ Martina

C. sv. Martina: Križni obok z gladkim okroglim sklepnikom. Nebrva z rdečimi črtami razdeljena v klade, ~~enako~~ oddaljen od ostalega sklepnika. Poslikana so z valovitimi rdečimi črtami na rumenkasti osnovi, križajbočimi se, da nastane nekaka marmoracija. Polja so v osnovi čisto bela. Obrobjeni so s patronirano recipročno deteljasto - sulicasto ornamentiko. V polju na vhodom je naslikan velik zeleno - rdeče - rumeno - črno (oksidirano rdeča?) osat. Vse polje okrog pokrito s patroni, ime Jezus v žarkih in rozete.

Sev. polje pokriva rdeče zelena vitica. Od vsake strani ena, da se na sredi prepletajo zeleni in rdeči cvetovi ter črna (!) ~~lila~~? Vmes patroni IHS in rozete.

Vzh. polje. V sredi na žarkih sede gol Jezušček z desno blagoslavlja, v levi oblo. Levo in desno na zeleno rdeči cvetni čaši klečeč po en angeljček z molitveno sklenjenimi rokami. Vmes IHS in rozete.

Juž. polje: zeleno rumen omet, v oglih rdeče vitice. Na osatu mnogo jagodast sad. Okrog ime Jezus in rozete. Na juž. steni, sredina uničena po oknu, velika kompozicija sv. Martin deli plašč v pokrajini z zelenimi hribci, lila skalo in obzidanim mestom. Vse zelo stilizirano in ploskovito. Plašč sv. Martina bogato patroniran.

Na zap. steni dva klečeča angelja posebno levi dober v risbi draperije. držita Veronikin prst posut s patroniranim vzorcem ds ptico z razprostrtimi peruti. Vse rdeče na beli podlagi. Peruti klečečih angeljev izmenoma zelene in lila. Desni angel bel z lila risano, a vso izbrisano draperiji, levi rumeno risan in senčen.

Na sev. steni sodba. V sredi v madnorli z dvema mavricama preko z vencem stiliziranih oblakov okrog od rumenih žarkov obdan sodnik, ki blagoslavlja dviga desno, levo pa znižuje nad pogubljene. Spodnji del močno uničen. Levo se razloči klečeča Marija, desno komaj še sv. Janez. Zgoraj dva doprsna ange-

la na oblakih, eden zelen drugi rdeče zarisan z rumenimi perutnicami. Za Janezom deloma razločno peklenško žrelo brez detajlov. Za Marijo gosta skupina blaženih, ki odhajajo v uničena nebesa.

Vse do tal doli, torej več kot pol višine stene je pokrival gosto patroniran vzorec do začetkov reber. Sam podzidek pa ni nikjer razločen.

Delo čelovniškega mojstra.

C.sv. Jurija:

Na sev. steni prezbiterja se vidi del stiliziranega terena s stiliziranimi redkimi rastlinami. Na njem sedi na oranžnordeči temnosenčeni obleki in belem plašču odeta frontalna M.B. s posebnim rjavo senčenim pokrivalom, z golim detetom na desni strani. Dete in obraz M.B. popolnoma zbrisan. Velikost 1.50 x 1.50 cm. Pozno 16.stol., pozneje preslikano.

Okni v ladji imata lesene reproto prirezane notranje okvire, ki so velika redkost in so tu dobro ohranjeni.

Sv. Martin in sv. Jurij sta bila zunaj barbraso poškeicana z beležem, kar jima je vzelo krasno atono zidu in zanimiv kamnit izraz bolj izdelanih konstruktivnih delov.

Vel. ladje sv. Martina 4 x 6 kor

" " sv. Jurija 4 x 5 kor.

Stele, CXVIII, 7.8.1947, str. 32' - 34'.

Romarska cerkev: Gotska Marija 68 cm vis, les, podstavek odgnit. Prva desetl. 15.stol. Dete ima na desnem z desnico ga opira pri sedalu z levico ga drži pri nogah. Jezus sedi s prekrižanimi nogami, z desno balgoslavlja, z levo drži konec Marijinega naglavnega pokrivala. Menk slog, močna S - črta, plašč se zbira značilno na desni in levi v večje valovito razvijajoče se skupine gub. Kip obdelan tudi od zadaj. Barva je nova, groba, črv se zdi, da ne deluje več, krone so baro ne. Marijin obraz se je v srednjem delu razklal in razlepil. Poškodovane so roke, oprsje nekam nejasno.

Pod sedanjo barvarijo ostanki prvotne polihromacije. Kip naj se da očistiti motače barvarijo mehanično ali kemično. *Kip naj se očistiti motače barvarijo mehanično ali kemično. Lahko se očistiti.*

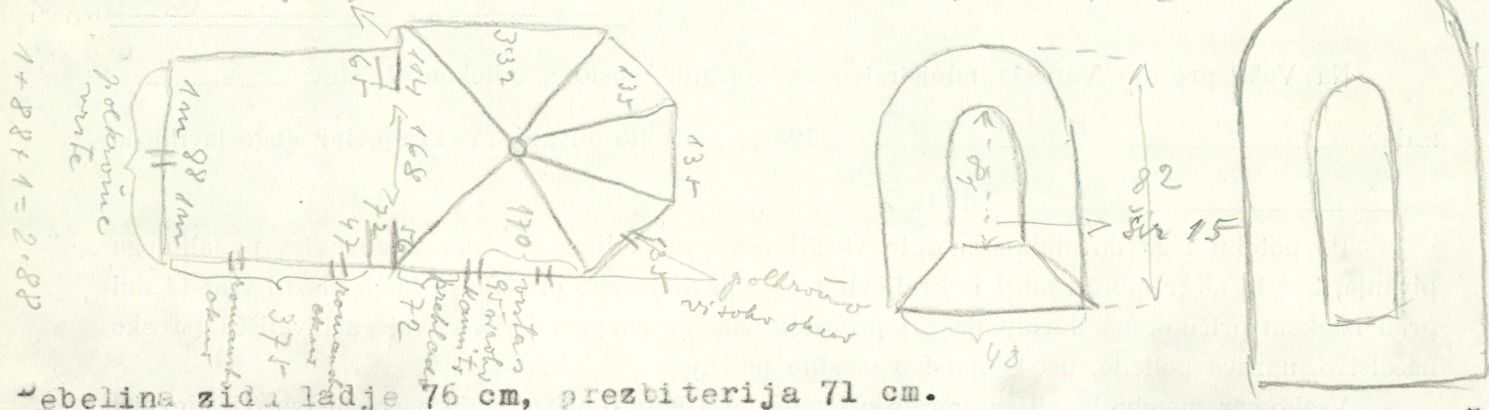
shrani v posebni stekleni omarici. Restavracija bi ga uničila. Če že, naj se po njem zrezlja nov kip.

Obzidje ob prostoru pri cerkvi razpada. Strehe so mestoma v slabem stanju. Leseni zvonški pri Lurški kapeli, kapeli sv. Jurija v razpadajočem stanju. Tram iz zvončka je prebil nad korom Lurške kapele del lesenega svoda. Podzidki stavb deloma razpadajo, brez cementa.

Kapela sv. Jurija

43 cm sga opal ven

portal vis 2 m
šir 59 cm

Debelina zida ladje 76 cm, prezbiterija 71 cm.

Zunaj: ladja nima pritli nega podzidka in venca, niti podstrešnega venca. Čelo je okvirjen trikotnik.

Oba okla sta iz lepo rezanih ~~kamnov~~ kvadrov. Prezbiterij je rahlo deformiran. Ima podzidek in enostaven pristrešni kamnit venec in podoben podstrešni venec. Oken v sev. steni ni, v rezbiteriju tudi v sev. zap. in vzh. zaključku.

Ogli in venci so tudi tu iz rezanega kamna.

Jugovzh. zaključek ima visoko polkrožno zaključeno okno. Drago enako je v juž. steni. Ozek portal s konzolno preklado.

Na juž. steni se dobro razloži stik ladijskega in prezbit. zidu.

V juž. steni ladje je dvoje zazidanih romanskih oken, vmes pa je sedaj eno večje pravokotno okno gotskih oblih z na zunaj posnetimi ogli.

Znotraj: ladja brez stropa, prvotno ga je verjetno imela.

V juž. steni se dobro vidita obe zazidani romanski okni, eno kaže celo vso dolbino. Odprtina sedanjega okna sega v slikarijo, kar kaže, da je ta starejša od njega. Pač pa sega v stranice romanskih oken.

Stene so prvotno rumenkasto obeljene in z v omet vrezanimi črtami razdeljene na kvadre, preko pa s prosto roko slikana rdeča slikarija kvadrov. Nad romanskimi okni je po ena stilizirana prav tako rdeča lilija.

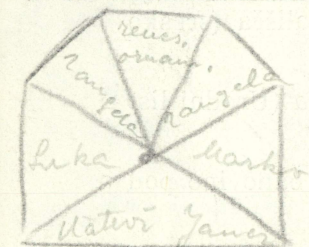
Ob slavoloku kvadratasta konstrukcija loke od rtine v sprednjem oglu, oni del loka proti prezbiteriju pa je gladko obeljen.

Pod to slikarijo se kažejo na raznih mestih rdeči posvetilni križi, naslikani z rdečo barvo in začrtani s šestilom, katerega nastavek sredi kroga se dobro vidi.

Odprli naj bi se zazidani okni, odkrila prvotna slikarija, napravil zopet lesen strop. Tlak ješterleh ali iz opeke bi bil primeren.

Na slavoloku od ometom od požara okajen kamen, kar kaže na požar.

Kapela sv. Martina:

Prednji del poslikan po mojstru iz Čelovnika.

Prezbiterij predstavlja redek primer renes. slikarije.

V stranicah 2 okna figure svetnic in renes. ornamentika. Okrog okenske odprtine je renes. volutast. okvir.

Na sev. vzh. stranici je Pieta. Na jugovzh. žena v soncu, na slavoloku 2 angela z Veronikinim prtom. V loku Marijino oznanenje.

Napis na predeli oltarja je nečitljiv, a da se rekonstruirati.

Kapela sv. Martina kaže zunaj nedvomn, da sta tako lopa kakor prezbiterij prizidka k starejši ladji, ~~xxxxxxxxxxxx~~

~~xxxxxxxxxxxx~~ Na severu in jugu se vidi, kako je zid, ki se nadaljuje v isti vrsti, pozneje dozidan. Na juž. strani je viden tudi iz krakov zložen ogel stavbe.

Sancte
Martine ora
16 pro nobis 65

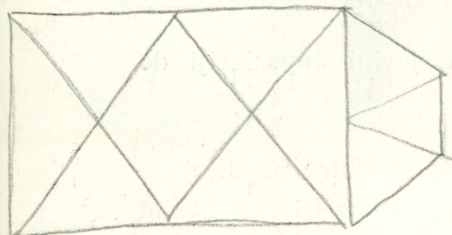
Štirioglatno okno v ladji je enako oknu med romanskima v kapeli sv. Jurija. Gotski okni kažeta podobne poznogotske oblike, kakor okni v prezbiteriju kapel sv. Jurija.

Izgleda, da je prizidek obeh prezbiterijev istodoben in prezidava zelo istodobna.

Stele, CXX, 8.10, 1945, str. 55-59.

Kapela sv. Boštjana Prizidek je bil nekdanj na tri strani odprta lopa s polkrožnimi odprtinami kakor pri spodnji kapeli. Prizidek in kapela sta oba povišana pred sedanjim obokanjem.

Križasti obok z venstoječimi robovi je renesančen.

Na stenah in na oboku so pod beležem slike. Desno od oltarja se dobro vidi. Poklonitev 3 kraljev. Slikarija v oknu predstavlja vitice s patroniranimi rožicami, sorodnim v spodnji cerkvi (Čelovniški mojster.)

Portal, ki vodi iz hiše lope v kapelico je pozno - gotski z ravno preklado na konzolah.

Lopa ima renes. križast obok z venštrlečimi robovi.

Glavni portal z žlebastim profilom je lepo šilast, vendar v spodnjem delu restavriran brez ozira na profil

in torej ne več v gotski dobi.

Na njegovi steni se vidi še trikotu podobno čelo.

Izgleda, da je prvotno imela raven lesen strop.

Kapela Lurške M.B. je zidana vsa enkrat. Med konzolami v prezbiteriju ena konzola v podobi glave.

Enostavna še gotška okan s polkrožnim vrhom so pogosto ekscentrična in vzbujajo vprašanje o kaki prezidavi.

Kapela sv. Jurija: ponesrečeno restavrirana. V juž. steni sta dve ozki polkrožno završeni okni, vsako na eni strani pravokotnega novejšega.

Obe okni (10 x 42 cm) imata vložene lesene okvire, primitivno izdelane, izrezane iz lesenih desk.

Prvotni slavalok je ohranjen v spodnjem delu, gornji del, lok se zdi, da ni več prvoten.

Celota je polkrožna, brez kapitelov.

Restavrator je kamen štokal in mu vzel ves karakter.

Kapela sv. Martina: Lopa prizidana že obstoječi kapeli. Ladja je imela prvotno raven strop in je obokana verjetno istočasno s prezbitერიem.

Prezbitერი je pozneje prizidan k že obstoječemu trupu.

Portal rahlo zašiljen 70 x 177 cm, vendar je navpični del starejši, vrh pa je očitno pozneje dodan iz enega kosa kamna. Vrh rahlo prišiljen. Kamen drug kakor spodnji.

Pod streho lope se vidi v sredi majhno okno, zelo primitivno zloženo iz monolitnih plošč kamna, iz katerega so izrezane odprtine. Stranica ni izravnana, ampak je vsako lice nekoliko zaokroženo. Fasada je v obrisu enaka obliki kot pri sv. Juriju.

Na slavaloku na strani ladje ob robu je rdeč napis z lat. majuskulami. Ohranjena je desna polovica.

Slike v prezbit. okr. 1600.

Zanimiva je gradnja ladje. Na juž. steni je vzn. ogel zložen iz pravih ritmično menjajočih se velikih kvadrov, skoraj kvadrat.

Zid med ogli pa je iz lomljenca, brez težnje po horizontalnih plasteh.

Posebno lepo se vidi na zap. - sev. oglu lepa zidava ogla iz obojestransko obdelanih peščenastih plošč. 51 x 33 x 12.5

Glavna cerkev: ima na portalu 1732.

Notranjščina triladijska, deljena s močnimi pravokotnimi slopi, s polkrožnimi loki, poligonalno zaključen prezbit.

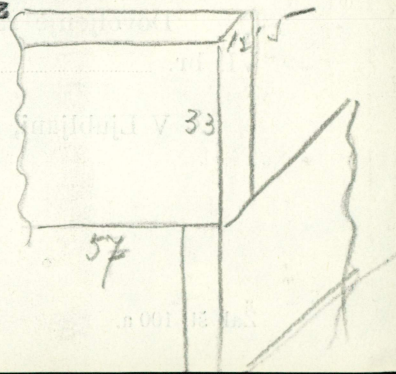
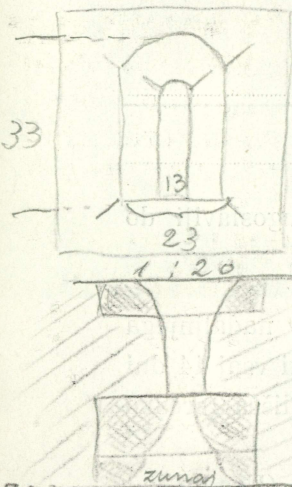
Obok banje s sosvodnicami. V str. ladjah križasti oboki.

Str. ladji imata med seboj empore.

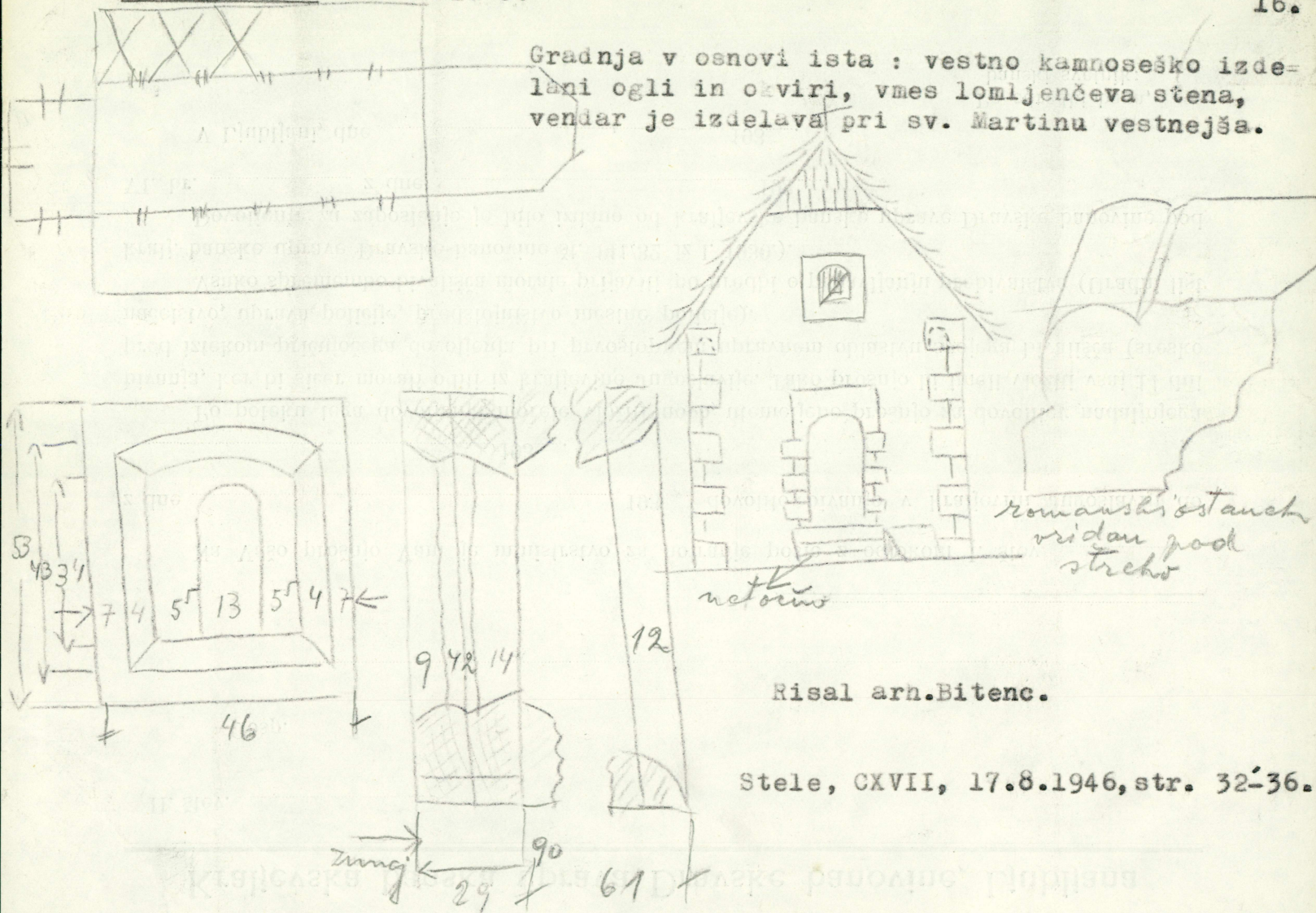
Mere ladje c. sv. Jurija 281 x 383

c. sv. Martina 318 x 405

Razmerje mer prostorov pribl. isto.

Gradnja v osnovi ista : vestno kamnoseško izdelani ogli in okviri, vmes lomljenčeva stena, vendar je izdelava pri sv. Martinu vestnejša.

Na Svetih gorah stoji c. M.B. in 4 kapele. Cerkev je triladjiska bazilika, 31.35m dolga, ladja je ~~znajxixixix~~ široka 17.10m. Prezbitarij je kvadratič Nad vrati je l.1693. 4sta letnica na hrbtni strani vel.oltarja. Ob prezbitariju je zakristija. Vsaka od obeh arkad v ladji ima 5 lokov. Ob strani v vsej ladjini dolžini so empore z lepimi oboki. Na krstnem kamnu je l. 1652. Nad gl.portalom pa 1732. V c. je 6 str. oltarjev: sv. Ane, sv. Florijana in sv. Antona Eremit, na levi: sv. Rozalije, Franč. Xsav., Isidorja. V sredi gl.ladje med oltarjema sv. Ane in Rozalije je podstavek s kipom Marije - v obliki oltarja.

Cerkvi je prizidan zvonik s 3 zvonovi. Oba majhna sta brez napisa, na veli kem je napis: M.Andreas Steidler Parochus ad S.Petrum Anno 1648 Tempore Ottonis Friderici XI.Epi. Labacensis Curavi Fundi.

Zgodovina romarske c. Prvič se omenjajo Svete gore l.1347(str.364) L.1545 j bila tu že c. M.B. kakor tudi kapele.

Nadalje govore o cerkvi vizit. poročila iz l.1611, 1643(str.365), 1654(str 366). V času Jožefa II je bila c. močno zapuščena in šele v novejšem času popravljena: pevski kor popravljen, nov tabernakelj, nov križev pot in nov paramenti, popravljen vel.oltar, vsa stavba, Fantoni je naredil slike za oltarje sv. Ane, Rozalije, Antona in Izidorja. L.1872 je celo cerkev poslikal al fresco isto mojster.

Kapela sv. Jurija:prezbitarij ima obok, katerega rebra slone na konzolah. L.1667 narejen oltar.

Vizit. poročilo iz l.1654(str. 368)

Kapela sv. Martina:ima prezbitarij, eno ladjo in odprto vežo. Ima križni obok z rebri, dvoje šilastih oken v prezbit., v ladji pravokotna okna. L.1651 je ~~znajxixixix~~ imela gl.oltar sv. Martina in en oltar pred gl.vrati.

Vizit. poročilo iz l.1654(str. 369)

Kapela sv. Fabijana in Sebastjana: Je obokana, ima en oltar z napisom: Erectum est hoc altare piis peregrinorum elemosinis ad honorem Omnipotentis

Dei, Sanctorum Martyrium Fabiani e Sebastiani per R.D.D. 16 Mathiam Subko 62."

Str veža te kapele je bila v novejši dobi prezidana v sobo.

Prvotno je stal pred gl.vrati oltar in l.1651 je ukazal vizitator, da ga odstranijo.

Vizit. poročilo iz l.1654(str. 370).

Kapela sv. Boštjana: Nad portalom je letnica 1518. Nadja ima lesen strop, prezbitერიj obok, katerega rebra slone na konzolah. Na oltarju je napis: Hoc altare ad maiorem Dei gloriam, S. Martini Dei et nostrae Virginis Mariae et S. Wolfgangi honorem sumptis huius Ecclesiae erectum est sub M. Andrea Steidler Parocho ad S. Petrum prope Kungspurg Anno 1640."(letnica verjetno ni pravilna)

Vizit. poročilo iz l.1654(str. 371)

Kapela so bile za Jožefa II zapuščene in zaprte.

Ign.Orožen: Das Dekanat Drachenburg, l.1887, str.363 -371.

SVETE GORE NAD BISTRICO (Hl. Berge)

Filiala, posvečena Marijinemu rojstvu. Slavna božja pot.

Pravilno orientirana cerkev stoji na Svetih gorah v n.v. 524 m.

Viri in literatura: Isti kot pri cerkvi sv. Martina.

Svete gore so prastaro kultno središče, kar dokazujejo patroniciji Jurija Martina in Marijinega rojstva, ki segajo lahko še v čas ca 1000. Marijin cerkev se prvič omenja l. 1265 kot gora sv. Marije Device pri Kunšperku in je bila že takrat znana božja pot, kot kar je bila tudi postavljena.

Leta 1347. se omenjajo kot "unser vrawen perg zu Chungspersch". Marijina cerkev je bila torej že v 13. stol. glavna cerkev na Svetih gorah, ne ve se pa če najstarejša.

Cerkev sestavljajo: mogočen prizmatičen zvonik, zelo široka ladja, od katere sta vodili prvotno ob zvoniku 2 stopnišči, sedaj pa je južno obrnjeno in narejeno iz cementa. Prezbiterij je enako širok in visok kot ladja ter $\frac{3}{8}$ zaključen. Na severu mu je v podaljšku ladje prizidana nadstropna zakristija, na jugu pa ožji, toda enako visok prizidek. Gradnja je kamenita (prezbiterija in južnega prizidka iz klesancev), ladja in zakristije ometana, prezbiterija in južnega prizidka pa ne. Enotna streha je opečna, prezbiterijevega zaključka škodlasta, zvonika čebulasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Zvonik opasuje dvakrat konveksen talni zidec. Zvonica, ki je križno obokana, se odpira v 3 ppk lokih, narejenih iz mogočnih klesancev. Tlak je šamoten. Na oglih poživljajo zvonik iz klesancev izdelane lizene, opasujejo pa ga 4 pravokotni kameniti pasovi, ki tečejo tudi preko lizen. Pod ravnim profiliranim fabionom lizene povezujejo pas, fasada ima v 1. nadstropju ppk nišo v pp okvirju z konkavno profilirano polico, v 2. okroglo lino v okroglem okvirju, v 3. štiripasno lino v okvirju in v 4. členjene ppk biforme v pp okvirju s profilirano polico in karnizo. Severna stena ima pp lino, okroglo lino, štiripas in enako zvonovo lino. Južna stena je enaka severni. Vzhodna stena ima samo zvonovo biformo lino. Severno stopnišče je še originalno ter ima masivno ograjo, v kateri je precej klesancev.

Ladja ima pristrešen talni zidec, profilirano fabion in okrasto poslikane ogale (slikarija deloma še ohranjena). V fasadi severno od zvonika je pp portal z robom in profilirano gredo ter visoko zgoraj luneta s kamenitim okvirjem. Glavni portal je zelo lep. Ima ušesast, bogato profiliran okvir, naklado okrašeno s 4 ležešimi S volutami in v sredi z pp poljem